

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dimarts 28 de Novembre de 1899

Núm. 8.426

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en les principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallorquina, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicin.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Pts. 1
en províncies trimestre. . . . . 350.
Extranger y Ultramar. . . . . 375.
Anuials, à preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

Farmacia Serra

12 ANYS XAROP SERRA
es lo millor remey pera combatre per crò-
nica y rebelde que sia tota classe de.....
mos

La que paga més
contribució de la pro-
vincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de
A RIUDOMS

VINYAS AMERICANAS

MARCIAL OMBRÁS

PROPIETARI AGRICULTOR

FIGUERAS (Girona)

150.000 peus de 5 á 10 anys que produheixen anyalment:

DEU MILIQNS D'ESTACAS DOS MILIONS DE BARBATS

No compreu res sens visitar los meus criaderos

que son los més antics e importants d'Espanya.

◆◆◆◆◆ PREUS REIIHITS ◆◆◆◆◆

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tònic-reconstituent conegut, indicadíssim contra'l raquitisme, escrófula, tuberculosis, convalecències y en totes las malalties caracterizadas per lo sello de la debilitat y que requereixen un bon aliment sens embargar l'estómac. Se ven en totes las farmaciacs.

DOCTOR J. MIRÓ
OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demés dies de deu á una del matí y de tres á cinch de la tarde, havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, primer.

Lo túnel del Estret

UNA «INTERVIEW, INTERESSANT»
Recordarán nostres lectors lo telegramma publicat per *El Correo Gallego*:

Segons ell, la premsa de París s'occupa en un projecte de ferrocarril submarí d'Espanya al Africa, a través y per dessota del Estret de Gibraltar.

Nosaltres teníam alguna notícia d'aqueix projecte colossal, que seria la glòria de nostre sige, projecte concebut, estudiad y acariciat per compatriotes nostres en altre temps; nosaltres sabíam que l'nom del distingit general d'inginyers senyor Comerma no era estrany á un assumptio tan trascendental; y moguts per natural sentiment d'espanyolisme haguerem de vindre abir llarga y sabrosíssima parla de dit senyor.

Del resultat de la conferencia doném avuy una sintesi á nostres lectors.

—Amich don Andreu,—li diguerem;—si no recor-

dém mal, algo hi ha hagut en altre temps á propòsit del projecte de túnel de que donan notícia ls periódichs de París. ¿Seria vosté tan amable que se servís ilustrarnos en aquest assumptio?

—Ab molt de gust. Conservo precisament tots los papers relativs á la materia.

—Una pregunta previa, si vosté 'ns la permet. ¿Hi ha algo d'extranjer en lo projecte?

—Absolutament res. Espanyol soch jo, autor del projecte, espanyols entusiastas y apassionats ardents de la idea los que un dia y altre dia, un mes y altre mes m' instavan denant fé á ma desconfiança, ànims á mos desalés y valor á mos temors.

—Cóm prengué cos la idea?

—Trobantme á Londres, delegat pel govern en la Exposició Internacional de Pesca, hagué d' acariciar per primera vegada la idea d'un ferrocarril entre Espanya y Africa. Havia vist las comensadas y no seguirades obras del túnel del canal de la Manxa, y vaig en-

treveure la gloria y la grandesa de nostra estimada Espanya si aquesta acometés y realisés la empresa strevida, colossal, que la posseria en possessió del nort d'Africa y la constituiria en la aduana del comers d'Europa ab lo continent negre.

La hegemonia d'Espanya sobre Marruecos seria indiscutible. Ningú li disputaria l'dret de civiligar aquellas regions.

La obra dels successors de Colón á Ameríca se reproduiria al altre costat del Estret, y l'testament de la magnífima reyna Isabel la Católica tindrà cumpliment en los elbors del sige XX.

Vegi vosté—segí posant en nostres mans un abulat plech,— lo que pot anomenar-se l'procés evolutiu de la meva idea. L'examen d'aqueixos papers conté quautas notícies sian necessàries pera donar-se compte de la materia.

al renovarse ara l'projecte, patrocinat per extranjers, convenient es que consti que un espanyol fou lo primer en dedicarli llargas vigiliás y serias meditacions, y espanyols també quants s'interessaban patriòticament en l'empeny.

Lo primer en tenir notícies del projecte acariciat per nostre amich lo senyor Comerma, fou lo periodista y propietari del periódich madrilén *La Discusión*, don Bernart García.

La lectura de la llarguíssima correspondencia de dit escriptor revela l'entusiasme ab que havia acudit lo pensament y la verdadera batalla que sostingué ab l'ilustrat general d'inginyers pera decidirlo á redactar la memoria y solicitar del Congrés la correspondent concessió pera l'studis.

«Es realisable la obra?—preguntava;—puig de lo demés no se'n preocupi vosté. Ni en lo polítich ni en lo econòmich hem d'ensopegar ab dificultats insuperables. Anim' y avant.»

Comensá'l senyor Comerma sus investigacions. Per los datos reunits, per los estudis fets vegé engrandirse las dificultats del projecte, donantli caràcters de gegantescs. Sa desconfiança va creixer, y creixé l'espany del senyor García que consegui animarlo á prosseguir sus tasques.

Tot això succechia l'any 1883.

Li semblá oportú al senyor Comerma consultar a Londres al embajador d'Espanya á Inglaterra, senyor marqués de Casa Laiglesia.

Lo senyor Rancés apogà l'brios del consultant des de l's primers moments. Li digué en sech que l'projecte era impossible desde l'punt de vista internacional, Inglaterra oposaria son veto en quant tingués noticia del propòsit.

L'espanyolisme del senyor Comerma 's revela en les cartas dirigidas ab tal motiu al senyor García. «Ni la glòria del megne projecte ni tota la felicitat que pogués esperarme si triomfessim, valen tant com la tranquilitat d'Espanya. No'm perdonaría ser may la causa ocasional d'un conflicte ab Inglaterra ab la que no tindriam medis de lluytar. Posi vosté terra al projecte com ho he fet jo, amich meu. Mort està y mort se queda.»

Hermós llenguatge d'una ànima netament espanyola.

Allavors comensá'l senyor García la improbo trauall de persuadir al senyor Comerma pera que no donés importancia á las rotundas afirmacions del senyor Rencés.

Mr. Gembeta y Mr. Spuller, coneixeu y aprobaran lo projecte, lo govern espanyol (Segesta) no oposava cap reparo, y don Cristí Martos s'encarregava d'apoyar la concessió en lo Congrés.

Multiplicava'l senyor García las seguretats en una y otra certa, aná á París, vegé á Londres al senyor Comerma, y consegui al tí que aquest redactés la Memoria tan desitjada y firmés la solicitut de concessió.

Aixis las cosas, un cambi pùlítich deles que son entre nosaltres lo pà de cada dia y la mort del propietari *La Discusión*, feran que tot quedés en tal estat, puig ab la mort del senyor García faltava'l bras executor o' una empresa en la que'l senyor Comerma tenia sòls la part exclusivament científica.

Entre altres moltes cartas y documents examinats per nosaltres, mereixen especial cita las del sabi inginyer, don Eduard Saavedra, una de les joyas espanyolas contemporànies.

Se mostra en sos escrits ardent partidari de l'idea, alentant en sos travails al Sr. Comerma, y encara auxiliello ab notes y plaus d'importancia.

Veyém també variis croquis del proyecte.

La sonda dona en l'embocadura del Estret cotas de 600, 700 y 800 metros de profunditat pera elevarse desseguida á 900, y 1.000 y més.

Lo túnel tindria sa entrada per la part d'Espanya, seguint lo curs del riu Salado, al Nort de Tarifa, y desembocaría á Africa, després d'atravessar per devall de Serra Ballones al Sudoest de Ceuta, conseguintse així que naixés ó morís en territori espanyol.

Lo nivell del mar en lo nentre del Estret alcansaria 738 metres, y'l ferrocarril portaría en aquest punt una profunditat de 100 metres; es á dir que distaria 838 metres de nivell.

¡Gegantesca empresa, bastant per si sola sobrepujar la fama dels Lesseps!

La part submarina de la obra no passaria de 19 kilòmetres.

Si en lo fondo del mar s'obris una falla en lo terreno, la pressió resultant s'elevaria á l'enorme de 85 atmòsferas próximamente. La ciencia té medis de superar pressures majors que l'apuntada.

En deu anys calculava lo Sr. Comerma lo temps necessari, y en 300 millions de pessetas lo preu total, à rahó de cinc mil per metre.

Aquests y altres molts datos curiosos que no consignem per no fer mes extensas aquestas notas, figuren en la copia de la Memoria enviada per lo Sr. Comerma desde Londres, ab fetxa d'Abril de 1883 y cual original deu trobarse entre 'ls papers del finat pùlítich D. Cristí Martos.

Doném las gracies mes expressivas al senyor Comerma per la bondat ab que s'havia prestat á nostres pesquisses, y veyém conseguit nostre objecte: consignar públicament, cualsevol que sian las vicissituds del nou proyecte anunciat per la prempsa de París, que'l primer en idearlo y estudiarlo fou un espanyol, le general d'inginyers de l'Armada D. Andreu Avelí Comerma.

(De *El Correo Gallego*).

¿Cóm se conquistá Cuba?

Vegis lo que sobre aquell fet diu lo pare Bartomeu de Las Casas:

«El año de mil y quinientos y once pasaron los espanyoles á la Isla de Cuba, que es tan luenga como de Valladolid á Roma, y comenzaron y acabaron de las maneras susodichas y mucho más y más cruelmente. Aquí acaecieron cosas muy señaladas. Un cacique y señor muy principal que por nombre tenía Hatuey, y que había pasado á Cuba de la Isla Española (Haití), huyendo de las calamidades é inhumañas obras de los espanyoles, al saber por ciertos indios que aquellos pasaban á Cuba, ajuntó mucha á toda su gente y les dijó:—Ya tenéis experiencia de lo que los espanyoles hicieron en H.iti. Pues lo mismo vienen á hacer acá. ¿Sabéis quizás po' que lo hacen?—Porque son de naturaleza malos y crueles, contestaron los indios.—No, replicó Hatuey, no lo hacen por solo eso, porque tienen un Dios á quien adoran y quieren mucho, y para adorarlo mejor es que nos sojuzgan y nos matan.—Tenía cerca de sí una cestita de joyas y oro, y enseñándola á los indios les dijo:—Ved aquí el dios de los espanyoles. Hágamosle, si os parece, arey os (danza). y quizá le agraderemos y mandará á los espanyoles que no nos hagan mal. Bailaron delante de aquel tesoro hasta que todos se cansaron. Després dijó el señor Hatuey: Como quiera que si lo guardámos tambien nos la sacaran, hechémóslo al río. Todos votaron que así se hiciese, y alí lo echaron, en un río grande que cerca estaba.

Este cacique y señor anduvó siempre huyendo de los espanyoles desde que llegaron á la Isla de Cuba, hasta que la prendieron. Y solo porque huía de gente tan inicua y cruel, y se defendía de quien le quería matar y oprimir hasta la muerte á sí y toda su generación, lo hubieron vivo de quemar. Atado al palo le decía un religioso de San Francisco (santo varon que allí estaba), algunas cosas de Dios y de nuestra Fé, de las que jamás oyó hablar. Repetiale el franc scano que si poquillo tiempo que los verdugos le daban le podía bastar para salvarse, y que si crefa aquello que le decía, iria al cielo, donde había gloria y eterno descanso, y sino que había de ir al infierno á padecer perpetuos tormentos y uenas. El indio, pensándose un poco, preguntó al religioso si iban espanyoles al cielo. El religioso le respondió que sí, pero que iban los que eran buenos. A lo que contestó el cacique sin más pensar, que no quería ir allá, sino al infierno, por no estar donde hubiese tan cruel gente.

Una vez salieronnos á recibir con mantenimientos y regalos diez leguas de un gran pueblo, y llegados allí nos dieron gran cantidad de pescado y pan y comida con todo lo que más pudieron. Subitamente se les revistió el diablo á los espanyoles y metieron á cuchillo en mi presencia, más de tres mil personas, hombres mujeres y niñ@s. Allí vi tan grandes cruidades, que nunca los vivos tal vieron ni pensaron ver.

Otra vez envié yo mensajeros á los señores de la provincia de La Habana, diciéndoless que no se asentaran, sino que nos saliesen á recibir que no se les haría mal ninguno, porque de las matanzas pasadas estaba asombrada la tierra; y esto lo hice con el parecer del capitán. Llegados á aquella provincia salieronnos á recibir veintiún señores y caciques, y luego el capitán los prendió quebrantando el seguro que yo les había dado, queriendoles quemar vivos al otoño dia, por decir que era bien ya que aquellos señores algun tiempo habían de hacer algún mal.

Después que todos los indios de la tierra de esta isla fueron puestos en la servidumbre y calamidad de los de H.iti, comenzaron unos á huir á los montes, otros á ahorcarse desesperados. Oficial del Rey hubo en esta isla que le dieron de repartimiento trescientos indios y al cabo de tres meses había muerto en los trabajos de las minas doscientos setenta. Después le dieron otros tantos y más y también los mató, y cuantos dabanle mataba, hasta que se murió y el diablo se llevó su alma.

En tres ó cuatro meses, estando yo presente, murieron de hambre por llevárselas los padres y las madres á las minas, más de 7.000 niños.

Más tarde acordaron los espanyoles ir á montear que estaban por los montes, haciendo estragos admirables y asolando y despoblando toda aquella isla, pasión verla yermada y hecha toda una soledad.

Contaré aún otro acto diabólico, el que no sé si es menos inhumano que los que ejecutan los animales salvajes. Es este que los espanyoles que pasaron á la isla de Cuba se proveyeron de perros muy fieros, instruidos y amaestrados á propósito para destrozar á los indios. Para alimentar dichos perros, llevaban doquier iban, gente del país, como si fueran carneiros, y los mataban al necesitar carne humana. Y los unos decían á los otros: Préstame un cuarto, para dar de comer á mis perros, hasta que mate también uno. Hay cosa más horrible?

Yo, Fray Bartolomé de Las Casas, religioso de Santo Domingo, que por la misericordia de Dios vine á esta corte de España, persiguiendo que esas tierras remotas de Indias y sus almas numerosas, no se pierdan sin remedio; así como también por el celo y compasión que tengo de mi patria que es Castilla, á fin de que Dios no la destruya por los grandes pecados cometidos contra su fe y su honor; he acabado este tratado sumario en Valencia, el 8 de diciembre de 1542. Tengo la buena esperanza que el Emperador y Rey de España, nuestro señor Carlos V, que empieza á conocer las maldades y traiciones que se han cometido y se cometen contra aquellas pobres gentes y países, estirpará tantos maleficios y pondrá remedio á ese Nuevo Mundo que Dios le ha dado... Amen».

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas del dia 27 de Novembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'obser vacíó	Baròmetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obser particular
9 m.	763	75		3.7	Ras	
3 t.	764	70				

Horas d'obser vacíó	TEMPERATURAS		VENTS	NUVOLS
	Màxima	Minim.		
9 m.	Sol. . 30	7	13	S.
3 t.	Sombra 21		18	S.

Horas d'obser vacíó	Màxim.	Minim.	Ter. tip.	direcció.	classe	can.
						9 m.
						0.3
						3 t. 0.3

Sagells de la «Unió Catalanista»

Tots quants de nostres llegidors desitjin comprar Sagells de la «Unió Catalanista» y ne's vulguin molestar en enviarlos á buscar directament á Barcelona. poden adquirirlos á qualsevol hora del dia en nostra Redacció, hont sempre que 'ls hi convingui 'n trobarán en venda.

Diumenge passà algunas horas en nostra ciutat, visitant las casas de Beneficència y 'l Manicomio, lo senyor Marqués de Vistabella, senador del Regne, ab lo senyor governador civil d'aquesta província, don Manuel Luengo, lo diputat senyor Guasch y 'l senyor Valls.

Fou rebut á la estació y acompañat durant sa breu estancia en aquesta, per les autoritats municipals y veris amics particulars de dit senyor, qui sortí per Madrid en l'exprés de les deu de la nit.

També 'l senyor governador retornà á Tarragona després d'acompanyar fins aquí al senyor Vistabella que desitjém li hagi sigut grata sa estancia en nostra ciutat.

Se troba de pas en aquesta ciutat lo reputat terteto «Armonia Familiar», Sra. Amalia y 'ls senyors Guarás, compost de llaut, bandurria y guitarra, lo qual se proposa donar en la mateixa varis concerts.

Hem rebut lo número 35 de la important revista «El Primor Femenil» que baix la direcció de don Anton Riudor se publica á Barcelona, y que està dedicada especialment á las senyoras mestras de primera enseñanza.

Se fa recomanable.

Diumenge á la nit se representaren en lo teatre de la Societat «El Alba», lo drama en un acte de Echenegaray «El prólogo de un drama»; lo monòcle en prosa de nostre collaborador Joseph Barbany «D'Estudi», y «Salvarse en una tabla» de... no coneixem l'autor, pero deu ser un que ha llegit á Paul de Kock y sobre totes las obras la que porta per títol «El marido la mujer y el amante», sense la qual lo teatre còmic castellà no contaria ab la mentada comèdia.

Un altre dia 'n parlarèm ab més claretat sobre la procedència de la tal obretà y contarèm aquella fábula de *las plumas agenes*.

La execució de la primera de les citades produccions corregué á càrrec de la senyoreta Placencia y 'ls senyors Sabaté, Coll, Rovira y Torrebadell, sobre-sortint los senyors Sabaté y Coll.

Lo monòcle de Barbany fou bastant ben interpretat per lo jove aficionat en Carles Robuster.

Y per fi, en l'obra de Paul de Kock, volérem dir en «Salvarse en una tabla», sobressortiren los senyors Albareda, Coll, Salvat y Estivill, sobre tot aquest últim que s'porta d'una manera admirable en son paper d'actor còmic, demostrantnos ser un bon actor.

Repetim nostre aplauso.

Hem rebut un follet ab la «Necrologia» del Doctor D. Just Espinosa de los Monteros, que fou llegida per D. Joan Bassols y Villà en sessió pública celebrada 'l dia 3 de Desembre del any 1898, per la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País.

Agrahím l'enviò d'un ten ben stinat travall.

Nostre particular amic le metje especialista en las enfermedades dels ulls Doctor Gras Fortuny nos ha enviat lo primer quadern de sa obra en publicació, «Higiene de la vista».

A jutjar per dit quadern podem assegurar que serà una obra molt notable y útil ja que tracta ab molta riquesa de detalls y gran pulcritud d'una enfermedat tan generalizada.

Agrahím la deferència del Doctor Gras.

Diu nostre coafre «La Renaixensa» de Barcelona: «L'afany de la imitació es tan gran, que d'ençà que començaren á sortir los sellos de l'«Unió Catalanista», cada dia se'n venhen de nous. Are se'n preparan uns, segons se'n assegura, en que hi figuraran al mitjà los retrats dels principals toreros que hagin nascut á Catalunya. De segur que d'aquests sellos també se'n dirán catalanistes».

També han sigut ja posats en llibertat á Barcelona los dos únics industrials que quedavan de la pèrdua senyors don Pere Codorniu, regidor del Ajuntament d'Igualada y don Joan Serra, de Barcelona, detinguts, com se sap á causa d'un telegrama dirigit pel segon al primer, per creure que 'n ell hi havia quelcom de pecaminós.

Sembra que la providència en que's decreta la seva llibertat se funda en haver estat sobresehidada la causa que se 'ls hi seguia.

En lo teatre de la Societat «Círcol Artístich Català» se posà en escena diumenge lo grandioso drama de Frederich Soler (Pitarra) «Les Eures del Més», la qual obtingué una ajustada interpretació per tots los aficionats que prengueren part en ella, distingintse la Sra. Bassedas y 'ls senyors Català, Vilarrubias, Sans, Barba y Tous.

Dita secció dramàtica estudia éb fé, lo que celebrem, degut sens dupte al seu incansable director senyor Català.

Segons llegim en un telegrafia de Madrid, ab motiu de la apostia que feren los senyors Rivera y Villa-verde de cent cigarros Aguilas, entre si arribaria ó no á ser llei lo projecte d' impost en las utilitats, alguns periodistas fan una apostia de cent cigarros de deu céntims, dihen que pensan fumar à costa del ministre d' Hisenda.

En lo teatre del Ateneo Tarragonense de la vinya cintat, s'estrenà diumenge al vespre la comèdia en un acte «A ca l' Notari ó uns capítols matrimonials desfets», obreta de nostre company en la premsa vendrellense Ramón Ramón Vidales, que va mereixre l' aplauso de la distingida concurrencia d' aquell colisseu.

L'autor assistí á la representació y fou obsequiat per la Junta del Ateneo.

Ho celebrém.

Lo recordat ahir en la Administració de Consums d'aquesta ciutat, per diferents espècies, puja á pessetas 1560'36.

Los presidents de las Societats de Barcelona estan redactant y estudiant lo projecte del Concert econòmic pera sometres á l' aprovació de las respectivas Societats.

Per lo «Club Autonomista Català» de Barcelona ha sigut remesa una comunicació al senyor President del Foment del Travall Nacional, indicantli l' idea de celebrar una Assamblea pera discutir lo Concert econòmic que més convenient seria obtenir, precisant sa forma y alcans.

En dita comunicació s'inicia lo pensament de que's ordin representacions de totas las entitats políticas y econòmicas de Catalunya al mateix temps que altres Associacions de representació oficial.

Nostres apreciables lectors llegirán en la present edició un anuncii de la ben reputada firma dels senyors Valentín & C., banquers y Expededuría general de loteria á Hamburg, tocant á la loteria de Hamburg y no dubtem que li hi interessarà molt, ja que s'ofereix per pochs gastos alcansar en un cas felis una fortuna ben important. Aquesta casa envia també gratis lo prospecte oficial á qui'l demani.

La guerra anglo-boer

París, 27.—Telegrafia de la ciutat del Cabo que 'ls boers han destruït los ponts de la via férrea entre Rosmead y Middelburg, á fi d' impedir l'avans de les forces ingleses procedents de Port Elizabeth. També han interceptat la línia férrea entre Steneshberg y Henning.

Al Nort del Cabo aumenta lo moviment en favor dels boers.

A Barkegeast 70 colons s'apoderaren de 300 fusells y 4.000 cartutxes, pertencents al dipòsit d' armes dels ingleses, y s'incorporaren als boers.

Segons dades coneiguts, los boers tenen presos, fins avuy 17 pobles de la colonia del Cabo.

Ans d' ahir nit arribá á Durban lo general Buller, marxant immediatament cap al interior.

Ha comensat lo bombeig de Pietermaritzburg, impenit los sitiadors que arribés á la plassa un convoy ab municions que enviavan los inglesos.

Se diu que la garnició de Kimberley y Mafeking han sigut reforsades.

Los inglesos continuan detenint als afrikanders del districte de Queenstown, per sospitar que tractan de provocar un aixecament en favor dels boers.

Lo dia 25 per lo matí sortieren de la ciutat del Cabo en direcció al Nort algunas baterías d' artillerie.

Los boers han evacuat á Jamestown.

Los telegramas de procedencia inglesa asseguran que 'l general Methuen ha conseguit comunicarse per medi del heliògrafo ab la plassa de Kimberley.

Telegrafia de Lòndres que 'l ministeri de la Guerra ha publicat un telegrafia del general Methuen donant compte de que 'l dia 25 per lo matí alcansà una nova victoria sobre 'ls boers, que en número de 2.500 ocupaven las alturas de Grespan, de les quals consegui treurels, fentlos 81 morts y 48 ferits.

La circumstancia de no consignarre les pèrdues dels inglesos fa suposar que 's tracta d' una segona edició de la victoria obtinguda dies passats per lo maitez general.

Secció oficial

Registre civil dels dias 25 y 26 de Novembre de 1899

Naixements

Cap.

Matrimonis

Miquel Castellví Castellnou, ab Estevania Morell Bertrán.—Pere Sendrós Vernis, ab Teresa Mas Pujol.—Joan Plençadell Ais, ab Francisco Folch Borràs.—Anton Albafull Vidal, ab Lluïsa Prats Puig.—Joseph Gaudi Negre, ab Dolors Homs Cartanyà.

Defuncións

Pere Clariena Melich, 32 anys, Sant Tomàs 58.—Magdalena Borrás Badia, 73 anys, Germanetas.—Tecla Llobatà Goldmund, 69 anys, Batà 3.—Jasina Marca Cort, 80 anys, Major 2.—Concepció Roger Pamies, 19 anys, S. Llorens 1.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Gregori. Sant de demà.—Sant Saturní.

Anuncis particulars

TALONARIS

PER LA RIFA DE NADAL

Se venen en aquesta impremta numerats y sense numerats.

PERA LLOGAR

BOTIGA Y PIS ab signa y gas y grans cups pera oli en lo carrer de Llovera número 18.

Donerà rahó den Esteve Rosselló, fuster. Arrabal alt de Jesús, núm. 24.

LLET PURA DE VACA

VACAS SU-SSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Diversions públiques

Teatro Fortuny

COMPANYIA D' ÓPERA Y SARSUELA CÓMICA dirigida pel distingit mestre

Don Francisco de Perez Cabrero

Funció pera avuy.—10.º d' abono.—Se posarà en escena la grandiosa sarsuela d' espectacle en 4 actes y 16 quadros titulada «Los sobrinos del Capitán Grant». Entrada á localitat 3 rals.—Id. al paraís 2.

A las nou en punt.

Telegrams

Madrid 27.

La «Gaceta» publica una Real ordre, en virtut de la qual se suprimeix l' Institut de segona ensenyansa de Manresa.

Lo claustral de la Universitat de Madrid celebrarà una reunió de protesta contra la supressió dels drets de residència que cobraven los catedràtics de dita Universitat.

—Telegrafia de Granada que 's consecuciona de haver sigut prohibit un meeting lliurepensador que 's projectava celebrar al ayre lliure, un grup de patrocinadors de dit meeting apedregà ahir el carnestolte en que anava 'l governador civil, resultant aquest ab algunes contusions leves en una cama y en lo pit.

Lo governador civil, ab gran serenitat, baixà del cotxe, y ajudat per una parella de la benemèrita, va dissoldre 'l grup dels apedregadors.

Se practicaren algunes detencions.

—L'escriptor senyor Urquia, conegut ab lo pseudònim «Capità Verdades», ha presentat una instància á la Capitanía general de Madrid demandant l' indult de la part de pena que li queda per extingir de la que li fou imposta pels tribunals militars.

—Diu un telegrafia de Nova York que, segons despaigs de Washington, s'ha rebut un parte del general Ottis dihen que 'l quefe principal dels filipins á l'illa de Negros ha fet actes de sumisió al govern nortameríca.

—Diu «El Liberal» que 'l senyor Silvela tenia desitjos, y així ho manifestà, de que s'aplassés lo meeting de Reus, pera concedir lo concert econòmic qual si fos resultat de sos antichs compromisos y no com a consecuciona dels últims successos. Y 'ls catalans no han tingut inconvenient en cedir, perque lo que 'ls hi fa falta es lo concert econòmic, disfreßiho 'l senyor Silvela com li dengui la gana, puig los fets sempre serán los fets.

—En lo Consell de passat de passat demà se llegiran los quatre projectes de reformas socials que 'l senyor Dato ve estudiant desde fa temps.

—Un periòdic republicà fa un estudi dels despaigs que 's venen publicant per los yankees desde Manila, pera deduir que es fals quant se diu de pacificació y de conquesta del Arxipèlag pels americans.

Hi ha que seguirer, diu, què es lo que 's projecta allà, perque ó es una estratagema de Agüinaldo pera destruir millor las forces americanas ó hi ha pactada la pau entre yankees y tegalos, que després se veurà.

—Despaigs de Santa Cruz de Tenerife donan compte de la campanya teatral que está fent la companyia de María Guerrero.

La notable actriu ha estrenat ab gran èxit últimament la obra d' en Giménez «La hija del mar».

—Los prínceps alemanys avans d' abandonar á San Sebastián pera dirigirse á son país, s'han despedit per telegrafo de SS. MM. y R-al familias.

Imp. de C. Ferrand. —Plaça de la Constitució.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas ocm ulcerosa y granulosa; tos faringeas, ronquera, aferia y en general en las inflamaciones de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en totes las bonas farmaciacs y principals droguerias.

AGRICULTORS!

No us deixeu enganyar ab caborias; lo barato sempre resulta car, y 'l que us vengui GUANO be y molt barato, penseu que aixó no pot ser.

Per això cridém decididament la vostra atenció, puig ab anuncis pomposos y oferintivos barato us enganyan.

Per fer GUANO se 'n ha de ser molt coneixedor, y d' aixó n' hi han pochs.

La millor garantia del GUANO marca «Aguilas» es elaborat á Moncada, y 'ls treballadors que 'l fan son tan agricultors com vosaltres; ells podrán dirvos si s' hi fa cap barreja que no sigui de lleu; y las matèries que s' emplean se gastan tal com venen del extranger.

Ab això, molta prevenció; y si voleu informarvos, podeu dirigirvos á 'n els mateixos que 'l fan y ademés als representants de la casa, que us darán preus y condicions.

¡¡Lo barato es car!!

Dipòsit á Reus: Tomàs Piñol, Plaça de la Constitució, Drogueria, (Casa Coder)

Seció comercial**J Marsans Roi**Representant en feus: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisiació á Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	66'87	Aduanas	97'25
Exterior	51'10	Norts	51'10
Amortisable	46'90	Frances	46'90
Cubas 1896	75'75	Orenses	12'60
Cubas 1890	63'62	Obs. 6 0 0	Fransa 90'37
Filipinas	79'37	Id. 6 0 0	46
Exterior París	67'30	Id. 3 0 0	

GIROS	
París	26' Londres 31'83

Ordres de Bolsa pera Barcelona Madrid y París.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedes d' or y bitllets de tots los païssos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisiació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	66'90	Cubas del 86	73'75
Orenses		Cubas del 90	63'75
S. Juan		Aduanas	97'25
Norts	51'30	Ob. 5 0 0 Almansa	92'25
Frances	46'90	Id. 3 0 0 Fransa	45'87

PARÍS	
Exterior	67'80 Madrid

GIROS	
París	26' Londres 31'83

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedes d' or de tots los païssos.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa	31'32	31'30	31'35
» 8 dias vista			
» 30 f.	31'60	31'60	31'70
Paris 90 dias fetxa			
Paris vista		25'50	25'90
Marsella 90 dias fetxa			
Marsella 8 dias vista			

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	

Gas Reusense.	625
Industrial Farinera	575
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	
Manufacturera de Algodón	110
Companyia Reusense de Tranvias	675
Companyia Reusense de Tranvias privilegiadas de cinch per 100	150

Ferrocarril econòmic de Reus á Salou

Servei de trens que regirà desde l'1-2 d'Octubre de 1899.

Sortides de Reus.—4'10, 9'00 mati, 2'32, 5'43 tarda.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'49 mati, tarda 5'10 y 7'25 nit.

Tranvia á vapor.—Sortides de la estació: 11'20 y 7'50 nit.—Sortides del Arrebal: 8'45 mati y 2'15 t.

Reus 26 de Septembre 1899.

ALTAS**BAIXAS**

pera la contribució

Se'n venen en la Impremta d'aquest diari.

Invitació para participar á la pròxima

GRAN LOTERÍA DE DINERO.**500,000****MARCOS**

aproximadament

PESETAS 750.000

como premio mayor pueden ganarse en caso mas feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo.

ESPECIALMENTE:

1 Premio	300000
1 Premio	200000
1 Premio	100000
2 Premios	75000
1 Premio	70000
1 Premio	65000
1 Premio	60000
1 Premio	55000
2 Premios	50000
1 Premio	40000
1 Premio	30000
2 Premios	20000
26 Premios	10000
56 Premios	5000
106 Premios	3000
206 Premios	2000
812 Premios	1000
1518 Premios	400
36952 Premios	155
19490 Premios	300, 200, 134, 104, 100, 73, 45, 21

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida

OBRA NOVA**Fills ilustres de Reus**

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aques

ta Impremta.

Publicacions regionalistas que s'reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenari de Catalunya, «L'Art del Pàgina», quinzenari, «L'Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich, «La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L'Olot», setmanari de Catalunya, de l'ot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafraanca del Panadé.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallès», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskozale», setmanaris de Bilbao (Biscaya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).